

ХУЛОСАИ

Шӯрои диссертатсионии 6D.KOA-048 дар назди
Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав

Парвандаи аттестатсионии №2 ___

қарори шӯрои диссертатсионӣ аз 4.07.2023. Протоколи №2 ___

Дар бораи ба Солиев Мирзон Норович шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон додани дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ.

Диссертатсия дар мавзӯи «Методикаи ташаккул додани тафаккури математикии бакалаврҳо тавассути ҳалли масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта ҳангоми омӯзиши фанни математикаи олии (дар мисоли муассисаҳои таҳсилоти олии касбии иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси (13.00.08.03-назария ва методикаи таълими фанҳои риёзӣ (математика) ба Шӯрои диссертатсионии 6D.KOA-048 дар заминаи Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав (735140, шаҳри Бохтар, кӯчаи Айнӣ 67) ба ҳимоя қабул карда шуд.

Довталаби дараҷаи илмӣ Солиев Мирзон Норович 15-уми ноябри соли 1962 дар шаҳри Ҳисор таваллуд шудааст. Ӯ соли 1979 мактаби миёнаи № 9 шаҳри Ҳисорро хатм намудааст. Худи ҳамон сол баъд аз хатми мактаб ҳуҷҷатҳояшро ба факултети математикаи Донишқадаи педагогии ш. Душанбе дохил шуда онро соли 1983 бомуваффақият хатм кардааст.

Фаъолияти кории худро дар Донишқадаи Молия ва иқтисод аз солҳои 2004 оғоз намудааст. Аз он ҷумла 2009-2010 ба ҳайси муаллими калони кафедраи «Технология ва низоми иттилоотӣ», 2010-2014 муаллими калони кафедраи «Математика ва фанҳои табиатшиносӣ». Аз 2018 инҷониб муаллими калони кафедраи «Математикаи олии Донишгоҳи молия ва иқтисодӣ Тоҷикистон» намуда истодааст.

Дар давоми фаъолияти омӯзгорӣ худ, ӯ аз моҳи ноябри соли 2009 инҷониб зери роҳбарии доктори илмҳои физика-математика дотсент Рахимов Рашид Мачидович, дар мавзӯи «Методикаи ташаккул додани тафаккури математикии бакалаврҳо тавассути ҳалли масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта ҳангоми омӯзиши фанни математикаи олии (дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон) тадқиқоти илмӣ бурда, рисолаи номзадӣ худро ҷамъбаст намудааст.

Солиев Мирзон Норович дар давоми фаъолияти педагогӣ ва тадқиқотӣ худ 24 мақола ба нашр расонидааст, ки 8-тои он бевосита дар нашрияҳои тақризшавандаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 16-тои дигараш мақолаҳои илмӣ дар конференсияҳои байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ ба таъби расонидааст.

Солҳои 2009 то 2012 ба ҳайси унвонҷӯи Пажухишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон аз рӯи ихтисоси 13.00.08.03 – Назария ва методикаи фанҳои риёзӣ (информатика) фаъолият бурда, зери роҳбарии номзади илмҳои физика-математика, дотсент Раҳимов Рашид Маҷидович ба корҳои илмӣ тадқиқотӣ машғул гардидааст.

Муқарризони расмӣ:

1. **Рачабов Тағаймурод Бобоқулович**- доктори илмҳои педагогӣ, профессори кафедраи “Методикаи таълими ибтидоӣ ДДОТ ба номи Садриддин Айни. .
2. **Қурбонов Сулаймон Рачабекович** - номзади илмҳои педагогӣ, дотсент, мудири кафедраи “Методикаи таълими математика ва геометрия”-и Донишгоҳи миллии Тоҷикистон..
3. **Тақриси ташкилоти тақриздиҳанда:** Тақриси муассисаи пешбар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ диссертатсияи Солиев Мирзон Норович бо имзои раиси ҷаласа, номзади илмҳои педагогӣ, и.в. дотсент, мудири кафедраи методикаи таълими математика номзади илмҳои педагогӣ, и.в. дотсент Ниёзов Ҷ.М. ва номзади илмҳои педагогӣ, дотсент Маҳмудов Т. дар семинари васеи кафедра аз 26-уми майи соли 2023 протоколи №10 ва бо имзои ректори донишгоҳ доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор, Раҳмон Д.С. аз таърихи 26-уми майи соли 2023, тасдиқ шудааст. Мазмуни тақриз мусбат мебошад, дар он мубрамияти мавзӯ, моҳияти илмӣ-назариявӣ ва амалии он ва инчунин саҳми ҳуди муаллиф зикр гардидааст.

Натиҷаҳои таҳқиқотӣ дар 24 интишороти муаллиф инъикос ёфтаанд, ки аз он 8-то мақолаҳои илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нашр расида ва 16-тои боқимондашро мақолаҳои дар дигар нашрияҳо бачоп расида ва маводҳои конференсияҳои илмӣ ташкил додаанд.

ФЕҲРЕСТИ ИНТИШОРОТИ ИЛМИИ ДОВТАЛАБИ ДАРЁФТИ ДАРАҶАИ ИЛМӢ

а) Мақолаҳои, ки дар нашрияҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон чоп шудаанд:

[1-М]. **Солиев М.Н.** Ҳалли масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта дар ташаккули тафаккури математикии донишҷӯён ҳангоми омӯзиши муодилаҳои якномаълумаи хаттӣ. [Чопӣ] / Раҳимов Р.М., Солиев М.Н. // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (ISSN 2074 -1847), –№3/4– Душанбе: ДМТ, 2017. - С. 286-291.

[2-М]. **Солиев М.Н.** Дар бораи як модели ҳалли масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта дар ташаккули тафаккури математикии донишҷӯён ҳангоми омӯзиши ҳалли муодилаҳои квадратӣ [Чопӣ] / Раҳимов Р.М., Солиев М.Н. //

Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (ISSN 2074 -1847)- №3/7, қисми 2.– Душанбе: ДМТ, 2017. - С. 326-332.

[3-М]. **Солиев М.Н.** Ҳалли масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта дар ташаккули тафаккури математикии донишҷӯён ҳангоми омӯзиши муодилаҳои якномаълумаи хаттӣ. [Чопӣ] / Раҳимов Р.М., Солиев М.Н. // Паёми Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С.Айнӣ.-№4 (71).– Душанбе: ДДОТ, 2017. - С. 60-66.

[4-М]. **Солиев М.Н.** Нақши масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта дар ташаккули тафаккури математикии донишҷӯён ҳангоми омӯзиши нобаробариҳои хаттӣ. [Чопӣ] / Раҳимов Р.М., Солиев М.Н. // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (ISSN 2074 -1847).-№4, қисми 2. – Душанбе: ДМТ, 2018, - С. 307-314.

[5-М]. **Солиев М.Н.** Ҳалли масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта дар ташаккули тафаккури математикии донишҷӯён ҳангоми омӯзиши системаи муодилаҳои хаттӣ. [Чопӣ] / Раҳимов Р.М., Солиев М.Н. // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (ISSN 2074 -1847), №5. – Душанбе: ДМТ, 2018. - С. 301-307.

[6-М]. **Солиев М.Н.** Ҳалли масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта дар ташаккули тафаккури математикии донишҷӯён ҳангоми омӯзиши интегралҳои муайян [Чопӣ] / Солиев М.Н. // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (ISSN 2074 -1847).- №1. – Душанбе: ДМТ, 2019, - С. 303-307 -0,25 ҷ.ч.

[7-М]. **Солиев М.Н.** Ҳалли масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта дар раванди таълими математикаи олий ба донишҷӯёни ихтисоси иқтисодӣ [Чопӣ] / Солиев М.Н. // Паёми ДМТ (ISSN 2074 -1847), №9, – Душанбе: ДМТ, 2022, - С. 287-294.

[8-М]. **Солиев М.Н.** Методикаи гузаронидани корҳои мустақилонаи донишҷӯён ҳангоми омӯзиши татбиқи экстримуи функция дар иқтисодиёт [Чопӣ] / Солиев М.Н. // Паёми Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон №4(1) 58, – Душанбе: АИПҚТ, 2022, - С. 206-217.

Б) Мақолаҳои дар нашрияҳои дигар чопшуда:

[9-М]. **Солиев М.Н.** Ҳалли масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта дар ташаккули тафаккури математикии донишҷӯён, яке аз ҳадафҳои низоми кредитии таҳсил [Чопӣ] / Солиев М.Н., Раҳимов Р.М. // Материалҳои Республиканской научно-практической конференции «Качество преподавания в высших школах РТ», посвященной 25-летию независимости РТ.-г.Худжанд: ХГУ им.академика Б.Гафурова, 2016.-С.432-437.

[10-М]. **Солиев М.Н.** Дар бораи як модели ҳалли масъалаҳои иқтисодӣ дар ташаккули риёзидонӣ ва тарбияи иқтисодии донишҷӯён [Чопӣ] / Солиев М.Н., Раҳимов Р.М. // Материалҳои международной научно-практической конференции «Современные проблемы обучения математике, физике и информатике в средней и высшей школе», посвященной «55-летию кафедры методики преподавания математики ТГПУ им. С. Айни». - Душанбе: ТГПУ, 2016.- С.312-314.

[11-М]. **Солиев М.Н.** Ҳалли масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта дар ташаккули тафаккури математикии донишҷӯён, ҳангоми омӯзиши

системаҳои муодилаҳои хаттӣ [Чопӣ] / Солиев М.Н., Раҳимов Р.М. // Материалы международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы развития образования и науки в современных условиях». - Душанбе: ТГУК, 2016. - С.54-58.

[12-М]. **Солиев М.Н.** Приминение математических аппаратов при решении задач и упражнений, направленное на экономическое образование и воспитание на примере линейных функций [печатные / Солиев М.Н., Раҳимов Р.М. // Маводи конференсияи байналмилалии илмӣ- амалӣ дар мавзӯи «Масоили баҳисобгирӣ, таҳлил, аудит, омор, кибернетикаи иқтисодӣ дар шароити рушди инноватсионии иқтисод» бахшида ба 75-солагии Д.И.И., профессор, Арбоби илму техникаи ҚТ, Уроқов Д.У. – Душанбе: ДМТ, 2017. - С. 136-139.

[13-М]. **Солиев М.Н.** Дар бораи як модели ҳалли масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта дар ташаккули тафаккури математикии донишҷӯён ҳангоми омӯзиши прогрессияҳои арифметикӣ ва геометрӣ [Чопӣ] / Солиев М.Н., Раҳимов Р.М. // Паёми пажӯҳишгоҳи рушди маориф, №2. – Душанбе: 2018. - С. 86-91.

[14-М]. **Солиев М.Н.** Методикаи амалигардонии тарбияи иқтисодии донишҷӯён ҳангоми омӯзиши прогрессияи арифметикӣ ва геометрӣ яке аз ҳадафҳои низоми кредитии таҳсилот [Чопӣ] / Солиев М.Н., Раҳимов Р.М. // Маводи Конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-амалии байналмилалӣ дар мавзӯи: «Мушкилоти мубрами таълими фанҳои риёзӣ ва табиӣ дар низоми таҳсилоти кредитӣ». - Курғонтеппа: 2018.

[15-М]. **Солиев М.Н.** Методикаи амалигардонии тарбияи иқтисодии донишҷӯён ҳангоми омӯзиши нобаробариҳои хаттӣ, яке аз роҳҳои баланд бардоштани сифати таълим [Чопӣ] / Солиев М.Н., Раҳимов Р.М. // Конференсияи таълимӣ-методии ҷумҳуриявӣ таҳти унвони «Масъалаҳои мубрами таълим дар замони муосир». Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи Б.Ғафуров, (5-6 октябри 2018). - Хучанд: 2018.

[16-М]. **Солиев М.Н.** Методикаи амалигардонии тарбияи иқтисодии донишҷӯён ҳангоми омӯзиши системаи муодилаҳои хаттӣ, яке аз талаботҳои асосии системаи кредитии таҳсилот [Чопӣ] / Солиев М.Н., Раҳимов Р.М. // Конференсияи ҷумҳуриявӣ-илмӣ-амалӣ дар мавзӯи: «Нақши математика дар иқтисодиёт» бахшида ба 27-умин солгарди Истиклолияти давлатии ҚТ, (29.06.2018). - Душанбе: ДДМИТ, 2018. С.10-14.

[17-М]. **Солиев М.Н.** Методикаи амалигардонии тарбияи иқтисодии донишҷӯён дар раванди омӯзиши интегралӣ муайян [Чопӣ] / Солиев М.Н., Раҳимов Р.М. // Конференсияи ҷумҳуриявӣ-илмӣ-амалӣ дар мавзӯи: «Нақши математика дар иқтисодиёт» бахшида ба 27-умин солгарди Истиклолияти давлатии ҚТ, (29.06.2018) - Душанбе: ДДМИТ, 2018. С. 15-20.

[18-М]. **Солиев М.Н.** Об использовании математического моделирования для экономического образования и воспитания [Чопӣ] / Солиев М.Н. Раҳимов Р.М. // Конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-амалӣ дар мавзӯи: «Нақши математика дар иқтисодиёт» бахшида ба 27-умин солгарди Истиклолияти давлатии ҚТ, (29.06.2018). - Душанбе: ДДМИТ, 2018. -С. 28-31.

[19-М]. **Солиев М.Н.** Баланд бардоштани сатҳи сифати таълим дар ташаккули тафаккури математикии донишҷӯён ҳангоми ҳалли масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта дар раванди омӯзиши ҳосила ва татбиқи амалии он. [Чопӣ] / Солиев М.Н., Раҳимов Р.М. // Конференсияи илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи: “Муаммо ва дурнамои ташаккули салоҳияти касби педагогӣ оянда “ бахшида ба “Рушди деҳот, сайёҳӣ ва хунарҳои мардумӣ” ДДХучанд ба номи Б.Ғафуров (24-25 апрели соли 2019). -Хучанд: 2019.

[20-М]. **Солиев М.Н.** Нақши ҳалли масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта дар ташаккули тафаккури математикии донишҷӯён ҳангоми омӯзиши ҳосила ва татбиқи амалии он. [Чопӣ] / Солиев М.Н., Раҳимов Р.М. // Маҷмуи мақолаҳои конференсияи илмӣ-назариявии ҳайати профессорон, устодон ва донишҷӯёни ДДМИТ таҳти унвони “Таъмини рушди иқтисодию иҷтимоии ҚТ дар шароити муосир: Муаммоҳо ва дурнамо” бахшида ба соли рушди деҳот, сайёҳӣ ва хунарҳои мардумӣ (2019-2021). -Душанбе: ДДМИТ, 2019. - С. 292-294.

[21-М]. **Солиев М.Н.** Имкониятҳо ва омӯзиши математикаи оли дар ҳалли масъалаҳои илмҳои табиатшиносӣ ва истифодаи онҳо ба манфиатҳои ҷомеа. [Чопӣ] / Солиев М.Н., Раҳимов Р.М. // Маҷмуи мақолаҳои Конференсияи илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи «Масъалаҳои мубрами математика дар замони муосир: дурнамова ҳалли онҳо” “Бахшида ба 80-солагии доктори илмҳои ф.м., профессор шодравон Раҳмат Акбаров. -Кулоб: ДДК, 2019.- С.145-149.

[22-М]. **Солиев М.Н.** Ҳалли масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта дар ташаккули тафаккури математикии донишҷӯён ҳангоми омӯзиши муодилаҳои ҳаттии дуномаълума [Чопӣ] / Солиев М.Н., Раҳимов Р.М. // Маҷмуаи мақолаҳои конференсияи илмӣ-назариявии ҳайати профессорон, устодон ва донишҷӯёни ДДМИТ бахшида ба “ 20- солагии омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф” (2020-2040) (13-18 апрели).– Душанбе: ДДМИТ, 2020.-С.340-343.

[23-М]. **Солиев М.Н.** Ҳалли масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта дар ташаккули тафаккури математикии донишҷӯён ҳангоми омӯзиши муодилаҳои ҳаттии дифференциалӣ [Чопӣ] / Солиев М.Н., Раҳимов Р.М. // Конференсияи илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи “Масоили мубрами математика ва таълими он” бахшида ба бистсолагии омӯзиш варушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф (ва ба 70-солагии профессор А.Э. Сатторов) .(05.12.).– Бохтар: ДДБ, 2020.– С. 251-254.

[24-М]. **Солиев М.Н.** Татбиқи ҳисоби дифференциалӣ оид ба сарфакорона истифодабарии ҳалли масъалаҳои иқтисодӣ [Чопӣ] / Солиев М.Н., Раҳимов Р.М. // Конференсияи илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи “Масоили мубрами математика ва таълими он” бахшида ба бистсолагии омӯзиш варушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф (ва ба 70-солагии профессор А.Э. Сатторов).(05.12.).– Бохтар: ДДБ, 2020.– С. 221-225.

Ба шӯрои диссертатсионӣ 6D.KOA-048 тақризи зерини ғайрирасмӣ ба автореферати Солиев Мирзон Норович ворид шудаанд:

Ба автореферат тақриз додаанд.

1. **Мирзозода Р.Р.** – номзади илмҳои педагогӣ, дотсент, директори Маркази ӯмушӯрияти таълимию методи назди вазорати маориф ва илмӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон.
2. **Ғафуров И.Ҷ** – номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент, мудири кафедраи “Моделсозии математикӣ ва иттилоотӣ”-и ДДМИТ. (бо эрод)
3. **Ҷураев Х.Ш.** – доктори илмҳои физика-математика, профессор, мудири шуъбаи табию риёзии Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии АТТ. (бо эрод).
4. Раҳимов З.Х.-номзади илмҳои физика-математика, дотсенти кафедраи таҳлили математикӣ ва муодилаҳои дифференсиалии ДДБ ба номи Н.Хусрав.
5. Хоҷаев А.М.-номзади илмҳои педагогӣ, и.в., дотсенти кафедраи алгебра ва геометрияи ДДБ ба номи Н.Хусрав.
6. Ҷама тақризиҳои воридшуда мусбат буда, эродҳо асосан хусусияти тавсиявӣ доранд.

Мубрамиш мавзӯи таҳқиқот. Соҳаи илму маориф аз солҳои аввали соҳибистиклолии ҷумҳуриамон дар меҳвари тавачҷуҳи Ҳукумати ҷумҳурӣ қарор дорад. Дар марҳалаи кунунии пешрафти Тоҷикистон ба ин самтҳо афзалияти аввалиндараҷа дода мешавад, зеро ин соҳа дар таҳкими пояҳои давлатии демократӣ ва ҳуқуқбунёду дунявӣ нақши калидӣ мебошад. Пешвои муаззами миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паёми навбатииашон, 26-уми декабри соли 2019 ба Маҷлиси Олӣ, бо мақсади пурзӯр гардонидани назорати азхудкунии донишҳои замонавӣ, ташвиқ намудани наврасону ҷавонон ба мутолиаи китобҳои бадеиву илмӣ, тақвият бахшидани қобилияти эҷодӣ ва тавачҷуҳи бештар зохир намудани онҳо ба фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ пешниҳод намуданд, ки солҳои 2020-2040 «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф» эълон карда шавад. Ин иқдом саривақтиву хеле муҳим мебошад.

Ба пешрафти илмҳои табиатшиносию дақиқ математика саҳми арзанда дорад. Бе аппарати муосири математикӣ пешравии илмҳои табиатшиносию дақиқро таъмин намудан ғайриимкон мебошад.

Яке аз роҳҳои амалӣ намудани талаботи «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф» дар сатҳи баланд таъмин намудани омӯзиши математикаи олӣ барои бакалаврҳои магистрон ба шумор меравад.

Дар навбати худ, омӯзиши фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар инкишофи ҷаҳонбинии бакалаврҳои мутахассисони оянда ва баланд бардоштани сифати тайёр намудани онҳо саҳми калон мегузорад.

Дарачаи таҳқиқи мавзӯи илмӣ. Фикру мулоҳизаҳо доир ба самаранок ба роҳ мондани тарбияи иқтисодӣ ва ташаккул додани тафаккури математикии донишҷӯён ҳангоми таълими фанҳои табиатшиносию математика дар навиштаҳои олимони П.Т. Апанасов [26], В.М. Монахов [84], Н.А. Терешин [145], Ю.К. Василев [34] ва дигарон таъкид гардидааст.

Таҳқиқоти муҳаққиқони номбурдашуда, аз он ҷумла Ш.Н. Файзуллоев [176], А.Н. Пономарова [170], А.И. Абрамова [18], А.Ф. Аменда [21], К.Н.

Катханов [61], М.Л. Малишев [168], А.Ф. Крючков [65], А.П. Кураков [67], П.Р. Атутов [28-29], А.Ф. Аменд [21-23], А.Т. Шпак [157], Е.К. Есенжалов [164], М.М. Анарбаев [162], В. Анин [24], Х.Р. Матякубов [169], Н.П. Рябинина [171], И.А. Сасова [172] ба методҳои амалигардонии тарбияи иқтисодии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ва миёнаи махсус бахшида шудааст. Муҳаққиқони дигар А.Г.Молибог [85], З.К. Левчук [167], М.Л. Малишев [168], Б.П. Шемякин [155] ва дигарон самаранок ба роҳ мондани тарбияи иқтисодии донишҷӯёнро дар таълими фанҳои табиатшиносӣ ёдовар шудаанд.

Тавре ки дар боло қайд карда шудааст, дар Ҷумҳурии Тоҷикистон доир ба мавзуи мавриди назар ягон таҳқиқоти назаррас то имрӯз анҷом дода нашудааст. Танҳо олимони тоҷик ба монанди Б. Раҳимов [97], Ҳ. Мачидов [76-78], Р.М. Раҳимов [98-104], У.С. Умаров [148-153], Ш.Ю. Восидов [38-42], Б. Ё. Дадаҷонов [163] доир ба самаранок ба роҳ мондани тарбияи иқтисодӣ дар машғулиятҳои фанҳои табиатшиносӣ ва таълими **Фарзияи таҳқиқот** – методикаи ташаккули тафаккури математикии иқтисодчиёни оянда тавассути ҳалли масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта дар раванди таълимӣ математикаи олий самаранок мешавад, агар:

- мазмун ва мундариҷаи масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта бо назардошти омодагии касбии иқтисодчиёни ояндаи сатҳи бакалавр муайян карда шавад;

- имконияти истифодаи масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта дар раванди таълимӣ математикаи олий дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии равияи иқтисодӣ ошкор карда шавад;

- методикаи истифодаи масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта, ки боиси ташаккули тафаккури математикии иқтисодчиёни оянда дар раванди таълими математикаи олий коркард карда шавад;

- ҷустуҷӯи роҳу усулҳои ташкили КМДРО тавассути ҳалли масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта аз математикаи олий муайян карда шавад;

- беҳдошти коркарди методии пешкашгардида амалан санҷида шавад.

Аз баррасию муқоисаи мақсад, объект, предмет ва фарзияи таҳқиқот ҳалли масъалаҳои зерини таҳқиқот пеш омад:

1. Таҳлили назариявии омодагии касбии иқтисодчиёни сатҳи бакалаври муассисаҳои таҳсилоти олии касбии муосир.

2. Баррасии мазмун ва мундариҷаи масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта дар раванди таълими математикаи олий дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ.

3. Таҳлилу коркарди методӣ оиди истифодаи масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта дар раванди таълими математикаи олий дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ.

4. Ҷустуҷӯи роҳу воситаҳои беҳдошти КМДРО тавассути истифодаи масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта аз математикаи олий.

5. Санҷиши самаранокии коркарди методии пешкашгардида.

Навгонии илмӣ таҳқиқот:

- Мазмун ва мундариҷаи масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта бо назардошти омодагии касбии иқтисодчиёни ояндаи сатҳи бакалавр муайян карда шуд;

- Имкониятҳои воқеии истифодаи масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта, боиси ташаккули тафаккури математикии иқтисодчиёни оянда дар раванди таълими математикаи олӣ ошкор гардид;

- Коркарди методӣ оиди истифодаи масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта дар раванди таълими математикаи олӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии самти иқтисодӣ таҳия карда шуд;

- Роҳу усулҳои самараноки ташкили КМДРО тавассути ҳалли масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта аз математикаи олӣ муайян карда шуд;

- Амалан беҳдошти методикаи пешкашгардида санчида шуд.

Аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқот: натиҷаҳои таҳқиқоти гузаронидашуда доир ба баланд бардоштани сатҳи дониш, самаранок ба роҳ мондани тарбияи иқтисодӣ ва ташаккул додани тафаккури математикии бакалаврҳо ташкил менамояд. Аз натиҷаҳои таҳқиқот ҳамчун маводи таълимӣ дар фаъолияти педагогии устодони муассисаҳои таълимӣ аз фанни математикаи олӣ, таълифи китобҳои дарсӣ, васоити таълимию методӣ истифода бурдан мумкин аст.

Натиҷаҳои таҳқиқотро барои иҷроиши кори мустақилонаи бакалаврҳо, навиштани рисолаҳои хатми бакалаврӣ, магистрӣ ва диссертатсияҳои илмӣ унвонҷӯён ва докторантони PhD истифода бурдан мумкин аст. Дар донишкадаҳои такмили ихтисос натиҷаҳои таҳқиқотро баҳри баланд бардоштани сифати машғулиятҳои лексионӣ ва амалии фанни математикаи олӣ мавриди истифода қарор додан ғоидабахш аст.

Саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот. Ҳамаи марҳилаҳои таҳқиқот, аз қабилӣ таҳияи мавзӯ, методикаи коркарди ҳалли масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта, моделҳои таҳиякардашуда ва озмоишҳои педагогӣ барои санчиши моделҳои таҳиякардашуда ва методҳои пешниҳодшуда доир ба ҳалли масъалаҳои мазмуни иқтисодидошта аз математикаи олӣ бо иштироки бевоситаи муаллифи диссертатсия иҷро карда шуданд.

Соҳтор ва ҳаҷми диссертатсия

Таҳқиқоти диссертатсионӣ аз «Муқаддима», «Тавсифи умумии таҳқиқот», се боб, «Хулосаҳо» бо зербахшҳои «Натиҷаҳои асосии илмӣ диссертатсия» ва «Тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳо», «Адабиёт» ва инчунин баҳши «Замимаҳо» иборат аст.

Ҳаҷми умумии диссертатсия аз 190 саҳифаи матни компютери бо ёрии протсессори матнии Microsoft Word харфчиншуда иборат буда, 9 расм, 6 диаграмма ва 12 ҷадвалро дар бар гирифтааст. Рӯйхати адабиёт фарогири 177 номгӯй мебошад.

Диссертатсияи Солиев Мирзон Норович тибки талаботи муқаррарнамудаи ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон бо қарори ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-уми июни соли 2021 таҳти рақами №267 оид ба «Тартиби додани дараҷа ва унвонҳои илмӣ» нисбати диссертатсияҳо барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илм мебошад.

Шӯрои диссертационӣ дар ҷаласаи худ (4.07.2023, протоколи №2), дар бораи ба Солиев Мирзон Норович додани дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.08.03-Назария ва методикаи таълими фанҳои риёзӣ (математика) қарор қабул кард.

Дар овоздиҳии пинҳонии Шӯрои диссертационӣ иборат аз 15 нафар, иштирок доштанд 14 нафар, аз ҷумла 4 нафар доктори илм, ки ба ҳайси шӯро дохил мешаванду дар ҷаласа иштирок доштанд, чунин овоз доданд: тарафдор – 14 нафар, зид – нест, бюллетенҳои безътибор – нест.

Раиси шӯрои диссертационӣ

Сагторов А.А.

Котиби илмии шӯрои диссертационӣ

Ойматова Х.Х.

Сардори шӯъбаи кадрҳои
ДДБ ба номи Носири Хусрав

Шукурзод Ҷ.А.